

ŠV. IGNACO LOJOLOS KOLEGIJOS AKADEMINĖS ETIKOS KODEKSAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šiame dokumente, laikantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Žmogaus teisių deklaracijos, Lietuvos Respublikos Aukštojo mokslo ir kitų įstatymų, įvardijamos Šv. Ignaco Lojolos kolegijos (toliau – ILK) Akademinės etikos nuostatos, apimančios pagrindines ILK akademinės bendruomenės profesinės etikos ir bendražmogiškojo elgesio normas.

2. Kodekse vartojamos sąvokos:

Akademinė bendruomenė – mokslo ir studijų institucijų studentai, dėstytojai, mokslo darbuotojai, kiti tyrėjai ir profesoriai emeritai.

Akademinė etika – visuotinai akademinės bendruomenės pripažintos ir įtvirtintos mokslo ir studijų institucijų etikos kodeksuose akademinės vertybės, užtikrinančios mokslo ir studijų proceso skaidrumą, akademinės bendruomenės narių akademinį sąžiningumą, tarpusavio pasitikėjimą, pagarbą, lygybę, teisingumą, nediskriminavimą, atsakingumą, tausojantį išteklių vartojimą, akademinę laisvę, mokslo ir studijų darbų vertinimo nešališkumą ir intelektualinę nuosavybės apsaugą.

Profesinė etika – etinės normos, kurios reprezentuoja konkrečios veiklos tam tikrus charakterio bruožus, savybes, profesines žinias ar įgūdžius ir įtvirtina tam tikrus etikos standartus ir etines vertybes, įpareigojančias dirbančiuosius elgtis atsakingai, sąžiningai, kompetentingai visų suinteresuotųjų atžvilgiu.

Socialiai atsakingas elgesys – mokslo ir studijų institucijos ir jos akademinės bendruomenės nario sąmoningas, etikos principais grįstas brandus elgesys ją supančioje – išorinėje ir vidinėje – aplinkoje.

3. Bendrieji ILK Akademinės etikos kodekso (toliau – Kodekso) tikslai yra šie:

3.1. puoselėti ir įtvirtinti pagrindinius krikščioniškos akademinės veiklos vertybinius principus: tiesos ir doros siekimą, akademinę laisvę bei atsakingą naudojimąsi ja;

3.2. kurti demokratišką pasitikėjimą, kūrybingumą ir dvasingumą skatinančią atmosferą ILK;

3.3. tarpasmeninius ILK bendruomenės narių santykius grįsti evangelinėmis vertybėmis, pirmiausia – krikščioniška meile ir solidarumu;

3.4. sutelkti ILK dėstytojus ir studentus pripažinti, palaikyti ir puoselėti svarbiausias akademinės srities vertybes: teisingumą, sąžiningumą, pagarbą žmogui, atsakingą toleranciją, profesinę, mokslinę bei pilietinę atsakomybę;

3.5. skatinti ILK bendruomenę etinį aspektą laikyti svarbia bet kokio klausimo sprendimo dalimi;

3.6. didinti steigėjų, socialinių partnerių ir visuomenės pasitikėjimą ILK veikla.

3.7. nubrėžti atsakingos tolerancijos ribas: reglamentuoti akademinės etikos požiūriu vengtiną elgesį;

3.8. padėti ILK bendruomenei vertinti ir spręsti konkrečias akademinio gyvenimo situacijas, kuriose iškyla etinio pobūdžio klausimai.

II. BENDROSIOS AKADEMINĖS ETIKOS NORMOS

4. Kodeksas įtvirtina pagrindines etiško dalykinio (akademini) elgesio nuostatas, kurių tiesiogiai nereglamentuoja Lietuvos Respublikos teisės aktai, darbo sutartys bei ILK vidaus tvarkos dokumentai.

5. ILK bendruomenės narių saviraiškos teisė apima akademinę laisvę, kuri yra suprantama kaip teisė atvirai dėstyti savo požiūrį tiriamojame, mokymo bei administracinėje veikloje, necenzūrojamai išreikšti kritines idėjas. Atsakingas naudojimasis šia teise reikalauja, kad dėstytojai tokią pat teisę pripažintų ir kitiems bendruomenės nariams, palaikytų kritinio mąstymo tradiciją ir orientaciją į studijų bei mokslinių tyrimų kokybę, etikos ir bendruomeniškumo atmosferos užtikrinimą. Atsakingam naudojimuisi akademinė laisve prieštarauja:

5.1. nepakantumas kitokiai studentų ar kolegų nuomonei bei argumentuotai kritikai;

5.2. dėstytojo bei studento teisės išsakyti ir ginti savo nuomonę priimant sprendimus, reikšmingus ILK bendruomenei, jos padaliniam ar pačiam asmeniškai, ignoravimas arba sąmoningas ribojimas;

5.3. teisės atsakyti į kritiką ar kaltinimus ignoravimas arba sąmoningas ribojimas;

5.4. dalyvavimas moksliniuose taikomuosiuose tyrimuose, susijusiuose su žala žmogui, gamtai, visuomenei, krikščioniškajai moralei ar kultūrai.

6. Priklausymas ILK bendruomenei įpareigoja paisyti bendrųjų šios kolegijos interesų ir pagal galimybes prisidėti prie jos keliamų studijų ir mokslinių taikomųjų tyrimų tikslų įgyvendinimo. Todėl etiniu požiūriu dėstytojas privalo:

6.1. laikytis ILK studijų ir mokslinių taikomųjų tyrimų strategijos, o konstruktyvią kritiką išsakyti visų pirma savo akademinėje bendruomenėje;

6.2. aktyviai palaikyti akademinio sąžiningumo standartus studijų ir mokslo veikloje;

6.3. priiimti dalį atsakomybės už sklandų ILK darbą;

6.4. inicijuodamas ir (ar) vykdydamas projektus, siejamus su aukštosios mokyklos vardu, siekti, kad jų rezultatai tarnautų bendriems ILK interesams;

6.5. pranešti Etikos komitetui apie atvejus, kurie gali būti susiję su korupcija ar mėginimu daryti neteisėtą poveikį Kolegijos bendruomenės nariui;

6.6. nesinaudoti balsavimo teise, kai ILK savivaldos institucijose sprendžiamas šeimos nario ar verslo partnerio finansavimo, nuobaudos skyrimo ar skatinimo klausimas;

6.7. nenaudoti ILK vardo ir darbo joje politinei, religinei veiklai bei savigyrai;

6.8. viešai neatstovauti ILK neturint tam įgaliojimų arba teisių pagal pareiginius nuostatus.

7. ILK bendruomenės narių santykiai grindžiami pagarbos, geranoriškumo, nešališkumo ir nediskriminavimo principais. Akademinę etiką pažeidžia:

7.1. studentų ar kolegų diskriminavimas kalba, veiksmais ar akademinio vertinimo dėl amžiaus, lyties ar lytinės orientacijos, negalios, išvaizdos, rasės ar etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų, taip pat tokio diskriminavimo toleravimas;

7.2. studentų ar kolegų diskriminavimas (pozityvus arba negatyvus) dėl dalyvavimo politinėje, visuomeninėje, kultūrinėje ar sportinėje veikloje;

7.3. priekabiavimas prie studentų ar kolegų – kai dėl amžiaus, lyties ar lytinės orientacijos, negalios, išvaizdos, rasės ar etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų įžeidžiamas asmens orumas ir siekiama sukurti arba sukuriama bauginanti, priešiška, žeminanti ar įžeidžianti aplinka, taip pat, kai toleruojamas žmogaus teises pažeidžiantis ir orumą žeminantis elgesys;

7.4. studento ar kolegos žeminimas naudojantis savo, kaip dėstytojo arba administratoriaus, viršenybe.

8. Dėstytojų tarpusavio santykiai grindžiami artimo meilės bei akademinio solidarumo principais, orientuojami į studijų bei mokslinių tyrimų kokybės ir bendruomeniškos atmosferos užtikrinimą. Akademinę etiką pažeidžia:

8.1. kai profesinė konkurencija tarp kolegų įgyja nesąžiningas formas, dalyvaujama neteisėtuose, negarbinguose sandoriuose, nuslepia visiems dėstytojams skirta informacija, eskaluojami smulkmeniškai konfliktai bei intrigos;

8.2. kai dėstytojas studentų akivaizdoje nepagarbiai atsiliepia apie nedalyvaujančio kolegos pedagoginius gebėjimus, teorines pažiūras ir asmenines savybes;

8.3. kai rekomenduojant suteikti mokslo laipsnį, pedagoginį vardą, apdovanojimą ar kolegos veiklos pripažinimą kitokiomis formomis remiamasi asmeniniu ar politiniu santykiu, o ne dalykišku pateikto darbo vertinimu bei profesinėmis pretendento savybėmis;

8.4. kai daromas spaudimas kolegai ar studentui siekiant nepelnyto įvertinimo arba norint nuslėpti nesąžiningus akademinis veiksmus;

8.5. kai paviešinama ar viešai aptarinėjama konfidenciali informacija apie kolegas ar pavaldinius (darbo užmokestis, karjeros ketinimai, asmeniniai reikalai ir pan.);

8.6. kai dėstytojo vardas žeminamas sistemingai pažeidžiant akademinę drausmę ar krikščioniškąją moralę.

9. ILK mokslinės taikomosios bazės, medžiaginių išteklių naudojimas turi būti tausojantis, atsakingas ir skirtas mokyklos, kaip institucijos, prisiimtų įsipareigojimų vykdymui. Šią nuostatą pažeidžia:

9.1. materialinių bei finansinių ILK išteklių naudojimas politinei veiklai, privačiam verslui ar asmeninių poreikių tenkinimui;

9.2. piktnaudžiavimas aukštosios mokyklos ištekliais vykdant projektus;

9.3. institucijos nuosavybės niokojimas – dėl piktavališkumo arba dėl aplaidumo.

III. MOKOMOSIOS IR UGDOMOSIOS VEIKLOS ETIKA

10. Dėstytojo santykis su studentais grindžiamas akademinio bendradarbiavimo ir skaidrumo principais. Susisaistymas neakademinio pobūdžio įsipareigojimais gali sukelti interesų konfliktą, todėl dviprasmiški santykiai su studentais vengtini. Akademinėi etikai prieštarauja:

10.1. studento ar dėstytojo siekimas užmegzti neakademinis santykius atitinkamai su dėstytoju ar studentu, kai sieja dėstomas kursas, vadovavimas tiriamajam darbui ar kitoks tiesioginis akademinis santykis, siekiant gauti naudos akademinuose santykiuose;

10.2. dėstytojo vaidmens prisiėmimas šeimos nario, artimo draugo, verslo partnerio atžvilgiu (egzaminavimas, vadovavimas rašto darbams ir pan.) tais atvejais, kai esama galimybės išvengti tokio vaidmens;

10.3. tiesioginių ir netiesioginių dovanų, neakademinio pobūdžio paslaugų arba akademinio pobūdžio paslaugų, tiesiogiai nesusijusių su studijuojamais kursais, reikalavimas arba priėmimas iš studentų.

11. Studento žinių bei įgūdžių vertinimas turi būti teisingas, sąžiningas, suderintas su dėstomo kurso tikslais:

11.1. dėstytojas privalo principingai reaguoti į studentų nesąžiningumo atvejus, tokius kaip plagijavimas, nusirašinėjimas, duomenų falsifikavimas, egzaminų ar įskaitų rezultatų klastojimas,

naudojimas pašaline pagalba egzamino ar įskaitos metu, svetimo rašto darbo pateikimas kaip savo, uždarbiavimas rašant rašto darbus kitiems studentams, vieno kurso rašto darbo pateikimas atsiskaitant už kitą kursą ir pan.;

11.2. dėstytojas privalo minimizuoti galimybes pasireikšti studentų akademiniam nesąžiningumui atsiskaitymų metu;

11.3. negalima primygtinai reikalauti asmeninio pobūdžio informacijos iš studento grupinėse diskusijose, juo labiau sieti tokio pobūdžio informacijos pateikimą su žinių įvertinimu;

11.4. atsiskaitymas už kursą negali būti siejamas su studentų dalyvavimu (nedalyvavimu) dėstytojui priimtinoje (nepriimtinoje) politinėje ar visuomeninėje veikloje.

12. Pasitikėjimo atmosferai kenkia konfidencialios informacijos apie studentą paviešinimas. Informacijos konfidencialumo principas reikalauja:

12.1. nesant specialaus pagrindo (studento sutikimo, teisinio pagrindo, naudos studentui arba numatomos žalos kitiems), neatskleisti informacijos tretiesiems asmenims apie studento akademinį įvertinimą ar nuobaudas;

12.2. neapartinėti studento akademinį nesėkmį su kitais dėstytojais, išskyrus tuos atvejus, kai vertinamos studentų apeliacijos, išsamiai aptariami egzaminų ar įskaitų rezultatai ir kiti akademiniai klausimai, kurių objektyvus sprendimas akivaizdžiai pateisina minėtų nesėkmių aptarimą;

12.3. nenaudoti privataus pobūdžio informacijos apie studentą be jo sutikimo kaip mokymo ar tyrimo medžiagos;

12.4. užtikrinti, kad pastabos ir komentarai apie studento rašto darbą, nepateiktą viešam gynimui, nebūtų prieinami tretiesiems asmenims.

13. ILK akademinė veikla ir ugdomieji siekiai grindžiami krikščioniškąja etika ir filosofija.

Akademinė etika reikalauja:

13.1. padėti studentams gilintis ir pažinti krikščioniškąsias tiesas ir vertybes;

13.2. nepropaguoti nekrikščioniškos pasaulėžiūros ir neskatinti įvairių ezoterinių praktikų paskaitų ir pratybų metu;

13.3. skatinti ir palaikyti krikščioniškos bendruomenės atmosferą paskaitų, patikrų, atsiskaitymų metu.

IV. MOKSLINĖS TIRIAMOSIOS VEIKLOS ETIKA

14. Mokslinė veikla turi būti grindžiama etiško, sąžiningo tyrimo ir tiesos siekimo idealais. Tokią nuostatą pažeidžia:

14.1. empirinio tyrimo duomenų padirbinėjimas arba manipuliavimas jais;

14.2. sąmoningas gautų duomenų, prieštaraujančių tyrimo hipotezei, nutylėjimas;

14.3. sąmoningai klaidinantis informacijos apie empirinio tyrimo metodiką pateikimas;

14.4. empirinio tyrimo duomenų, kompiuterių programų, empirinės medžiagos pavyzdžių, rankraščių vagystė arba sąmoningas sugadinimas;

14.5. plagijavimas, t.y. svetimo teksto, idėjos arba išradimo pateikimas kaip savo;

14.6. nepamatuotas bendraautorystės primetimas jaunesniems kolegoms ar pavaldiniams;

14.7. mokslinei veiklai talkinusių žmonių arba organizacijų įnašo neigimas arba nutylėjimas;

14.8. nekorektiškas, tendencingas kolegos darbo kritikavimas ir sąmoningas menkinimas dėl asmeninės antipatijos, konkurencijos, politinių ar kitokių su vertinamo mokslinio darbo profesionalumu nesusijusių motyvų.

V. STUDENTŲ IR KLAUSYTOJŲ AKADEMINĖS VEIKLOS ETIKA

15. Pripažindami tiesą, žinojimą ir supratimą aukščiausiomis studijų vertybėmis, tikėdamiesi pasitikėjimo ir teisingo savųjų pasiekimų įvertinimo, ILK studentai įsipareigoja laikytis akademinio sąžiningumo principo. Šiurkščiausiais akademinio sąžiningumo pažeidimais laikoma:

15.1. Plagijavimas – svetimų idėjų pateikimas kaip savų. Būdingi plagijavimo atvejai:

15.1.1. kai svetimas tekstas pateikiamas be citavimo ženklų – kabučių arba kitokio pobūdžio išskyrimo iš viso teksto (pvz., atskira pastraipa, kursyvu);

15.1.2. kai perpasakojant arba cituojant svetimą idėją, iliustracinę medžiagą ar duomenis nenurodomas tikslus šaltinis;

15.1.3. kai nurodomas klaidingas šaltinio puslapis arba tinklalapio lankymo data.

15.2. Sukčiavimas atsiskaitant už kursą ar jo dalį - kolokviumų, įskaitų, egzaminų ir pan. metu. Būdingi sukčiavimo atvejai:

15.2.1. kai nusirašinėjama arba leidžiama kitam nusirašyti;

15.2.2. kai pasakinėjama, naudojamos „paruoštukės“ arba kitokios egzaminatoriaus neleistos priemonės;

15.2.3. kai svetimas rašto darbas įteikiamas kaip savas arba kai pasinaudojama kito studento darbu ar jo rezultatais atsiskaitant;

15.2.4. kai tas pats rašto darbas pateikiamas atsiskaitant už kelis kursus;

15.2.5. kai atsiskaitoma už kitą asmenį;

15.3. Padirbinėjimas. Būdingi atvejai:

15.3.1. kai dėstytojo jau įvertintas rašto darbas pataisomas be dėstytojo sutikimo siekiant pareikalauti aukštesnio įvertinimo;

15.3.2. kai padirbinėjami dėstytojų parašai, pažymos, kitokie dokumentai;

15.3.3. kai padirbinėjami akademinų užduočių (laboratorinių, kursinių ir kitų darbų) duomenys ar rezultatai.

15.4. Pagalba kitam atliekant nesąžiningą akademinį veiksmą: plagijuojant, sukčiaujant arba padirbinėjant.

15.5. Kyšininkavimas – atlygio už akademinės paslaugas siūlymas arba davimas (asmeninis ar grupinis).

16. Bet kokių įrašymo priemonių naudojimas ne studijų tikslais ir nesuderintas su konkrečiu studijų dalyko dėstytoju ar administracija Kolegijoje yra laikomas etikos pažeidimu. Įrašymo priemonių naudojimas turi būti suderintas su konkrečiu dėstytoju ir orientuotas į studijų rezultatus.

17. ILK studentai nusižengia akademinėi etikai, kai viešai reiškia priešišumą ILK krikščioniškosioms nuostatoms, pažeidinėja kiekvieno asmens orumo ir pagarbos autoritetui reikalavimus.

18. ILK studentai įsipareigoja aukštosios mokyklos mokslinę ir kompiuterinę įrangą, biblioteką ir medžiaginius išteklius naudoti atsakingai, tausojančiai ir pagal paskirtį.

19. Kiekvienas studentas, įstojęs į ILK, ir kiekvienas klausytojas pasirašo ILK Studento (klausytojo) sąžiningumo deklaraciją (priedas), kuri galioja visą studijų sutarties galiojimo laikotarpį. Taip pat pasižadama sąžiningai elgtis kiekvieno kursinio ir baigiamojo darbo atlikimo metu pirmame lape užrašant šį sakinį: „Įsipareigoju savarankiškai ir sąžiningai atlikti šį darbą ir / ar vaizdo įrašą. Sąžiningo elgesio pasižadėjimai yra saugomi vienerius metus po studento atsiskaitymo su Kolegija.“

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS. KODEKSO ĮGYVENDINIMAS

20. Kodeksas priimamas ILK Akademineje taryboje, tvirtinamas direktoriaus įsakymu ir viešai pristatomas ILK internetinėje svetainėje. Naujieji darbuotojai ir studentai, pasirašydami darbo/studijų sutartį, supažindinami su Kodeksu ir atskirai pasirašo sutikimą laikytis šio Kodekso normų.
21. Kodekso įgyvendinimą vykdo ILK direktoriaus įsakymu sudarytas Etikos komitetas (toliau – Komitetas), kuris:
- 21.1. inicijuoja Kodekso papildymus ar pataisas ir teikia juos svarstyti ir tvirtinti ILK akademinei tarybai;
- 21.2. inicijuoja ir organizuoja etiško elgesio motyvacijos ir skleidimo moralinio skatinimo priemonės (pvz., rekolekcijos, padėkos, apdovanojimai ir pan.);
- 21.3. prižiūri šiame Kodekse įtvirtintų pagrindinių etiškos akademinės veiklos nuostatų laikymosi tvarką,
- 21.4. priima ir svarsto pasirašytus pareiškimus ir pranešimus ar informaciją apie galimus akademinės etikos pažeidimus;
22. Pranešimai dėl galimų etikos pažeidimų pateikiami raštu Komiteto pirmininkui. Priimami svarstyti tik pasirašyti motyvuoti pranešimai.
23. Komitetas savo iniciatyva poveikio priemonių netaiko, tačiau jas rekomenduoja ILK Akademinei tarybai, atsižvelgdamas į pažeidimo sunkumą ir ankstesnius etikos pažeidimus:
- 23.1. sankcijos už akademinės etikos pažeidimus – moralinio poveikio priemonės (pvz.: pastaba, įspėjimas, įvertinimo paviešinimas ir pan.).
- 23.2. Komiteto nutarimai yra rekomendacinio pobūdžio priimant sprendimą dėl tolesnių studijų, darbo sutarties pratęsimo, dėl darbuotojo skyrimo į aukštesnes pareigas, atestuojant aukštesnei kvalifikacinei kategorijai gauti ir vidinės atestacijos metu.
24. Komitetas sudaromas iš darbuotojų, studentų ir socialinių partnerių: po vieną administracijos, akademinės tarybos ir socialinių partnerių atstovą, kiekvienos studijų programos kuratoriai ir du studentų atstovai.
25. Komiteto narius trejiems metams tvirtina ILK direktorius. Komiteto nariams rekomenduojama eiti pareigas ne ilgiau kaip dvi kadencijas iš eilės.
26. Komitetas savo veikloje ir posėdžiuose vadovaujasi Šv. Ignaco Lojolos Etikos komiteto darbo Reglamentu, kuris tvirtinamas ILK direktoriaus įsakymu.
27. Komitetas į posėdžius turi teisę kviesti ekspertus.
28. Kadangi Kodeksas negali numatyti visų nepagarbos pripažintoms akademinėms vertybėms atvejų, Komisija, spręsdama konkrečius pareiškimus dėl etiškai nederamo elgesio, Kodekso nenumatytais atvejais turi spręsti ar konkretus poelgis suderinamas su Kodekso subjektų pripažintomis pamatinėmis akademinės etikos vertybėmis, ar gali būti toleruojamas.
29. Jeigu Kodeksas, priimtas kaip ILK bendruomenės sutarimas, dėl tam tikrų vertybinių elgesio nuostatų, nebeatitinka etinio Kolegijos rūpesčio lygmens, jis turi būti peržiūrimas. Peržiūrėjimas inicijuojamas Direktoriaus įsakymu.
-

(Studento sąžiningumo deklaracijos forma)

(Mokslo ir studijų institucijos pavadinimas, juridinio asmens kodas, adresas)

(Studento vardas ir pavardė, studento pažymėjimo Nr.)

(Fakulteto ar Instituto ar kito padalinio pavadinimas)

(Studijų programos / mokslo krypties pavadinimas, akademinė grupė / doktorantas(-ė))

STUDENTO SAŽININGUMO DEKLARACIJA

20.... m. _____ d.
(Data)

Pripažindamas(-a), kad:

- tiesa, žinojimas ir supratimas yra aukščiausios mokslo ir studijų vertybės, o

.....
(mokslo ir studijų institucijos institucinės vertybės, įtvirtintos strateginiuose dokumentuose)

yra ir institucinės vertybės;
(mokslo ir studijų institucijos pavadinimas)

Pasirašydamas(-a) šią deklaraciją laisva ir sąmoninga valia įsipareigoju:

- visą studijų laikotarpį laikytis
(mokslo ir studijų institucijos pavadinimas, etikos normas reglamentuojančio dokumento pavadinimas)

..... ir kitų dokumentų,

reglamentuojančių etišką elgesį, nuostatų;

- atsakingai žvelgti į savo kaip studento(-ės) pareigas ir sąžiningai jas vykdyti;
- būdamas studentu(-e) rodyti pavyzdį kitiems akademinės bendruomenės nariams, netoleruoti akademinio nesąžiningumo atvejų ir vykdyti savo pareigą tokius atvejus pranešti, atskleisti;
- aktyviais veiksmais prisidėti prie sąžiningos akademinės aplinkos kūrimo ir puoselėjimo

.....
(mokslo ir studijų institucijos pavadinimas)

Sutinku, kad už akademinės etikos pažeidimus laikant įskaitas, egzaminus ir kitus tarpinius atsiskaitymus, ruošiant ir atsiskaitant už savarankiškus ar baigiamąjį darbus, atliekant mokslinius tyrimus, skelbiant mokslinių tyrimų rezultatus (pavyzdžiui, leidiniuose, renginiuose) man privalo būti skiriamos

(mokslo ir studijų institucijos pavadinimas, etikos normas reglamentuojančio dokumento pavadinimas)

numatytos sankcijos.

(Vardas, pavardė)

(parašas)